

Z A K O N

O UTVRĐIVANJU GARANTNE ŠEME KAO MERA PODRŠKE PRIVREDI ZA UBLAŽAVANJE POSLEDICA PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 IZAZVANE VIRUSOM SARS-COV-2

I. UVODNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1.

Ovim zakonom se uređuju uslovi, postupak, visina i način obezbeđenja sredstava za izdavanje garancija Republike Srbije u vezi sa garantnom šemom definisanom ovim zakonom, kriterijumi, uslovi i način odobravanja kredita od strane banaka, izveštavanje, kao i druga pitanja od značaja za garantnu šemu kao meru podrške privredi, radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2, sa ciljem povećanja likvidnosti privrednih subjekata.

Pojmovi

Član 2.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1) *banka* – ima značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuju banke;
- 2) *kredit* – kredit odobren korisniku od strane banke, u skladu sa ugovorom zaključenim između banke i korisnika kredita, koji se obezbeđuje garancijom u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom;
- 3) *zanovljeni kredit* - je novi kredit odobren korisniku kredita od strane banke za likvidnost i obrtna sredstva koji se obezbeđuje garancijom u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom, a kojim se vrši zamena postojećih iznosa potraživanja banke koja dospevaju ili ističu nakon zaključenja ugovora o garantovanju Republike Srbije, Narodne banke Srbije i banaka zaključenog u skladu sa ovim zakonom, a koji su bili ugovoreni pre dana zaključenja ugovora o garantovanju Republike Srbije, Narodne banke Srbije i banaka u skladu sa ovim zakonom i koji dospevaju najkasnije do 30. juna 2021. godine;
- 4) *namena kredita* koji se obezbeđuje garancijom u skladu sa ovim zakonom - jeste finansiranje likvidnosti i obrtnih sredstava;
- 5) *rok kredita* - je period određen ugovorom o kreditu zaključenim između banke i korisnika, a koji ne može biti duži od 36 meseci od dana puštanja kredita u tečaj, uključujući i grejs period u trajanju od devet do 12 meseci, osim u slučaju primene moratorijuma uvedenog propisima Narodne banke Srbije radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju stabilnosti finansijskog sistema, kada se rok otplate kredita produžava za period trajanja ovog moratorijuma;
- 6) *dan puštanja kredita u tečaj* - je najkasnije 30 dana od dana odobrenja kredita za nove kredite, odnosno šest meseci od dana odobrenja kredita za zanovljene kredite, a najkasnije do 31. jula 2021. godine;

- 7) *maksimalni iznos kredita* - je iznos koji je jednak manjem od dva iznosa:
- četvrtina, odnosno 25% prihoda korisnika kredita iz 2019. godine prema finansijskim izveštajima koje je korisnik kredita dostavio Agenciji za privredne registre za statističke svrhe za tu godinu ili
 - iznos od 3.000.000 evra (slovima: trimiliona evra i 00/100) - za kredite odobrene u evrima, odnosno iznosu jednakom dinarskoj protivvrednosti iznosa od 3.000.000 evra izračunatog na osnovu zvaničnog srednjeg kursa dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije važećem na dan zaključenja ugovora o kreditu - za kredite odobrene u dinarima;
- 8) *valuta kredita* - je dinar (RSD) ili evro (EUR);
- 9) *garantna šema* - predstavlja meru podrške privredi putem portfolio garancija za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 u postupku i na način definisan ovim zakonom;
- 10) *garancija* - je portfolio, odnosno skup pojedinačnih garancija Republike Srbije, koja je bezuslovna, plativa na prvi poziv i izdata u korist banaka kao obezbeđenje portfolija banaka po kreditima korisnika;
- 11) *osigurani portfolio* - označava u bilo kom relevantnom trenutku ukupan ugovoreni iznos glavnice kredita pokriven garancijom Republike Srbije, s tim da osigurani portfolio ne može ni pod kojim okolnostima prekoračiti maksimalni iznos garancije Republike Srbije;
- 12) *pojedinačna garancija* - je garancija koja se izdaje po portfoliju svake pojedinačne banke izdata po osiguranom portfoliju svake pojedinačne banke.

II. USLOVI, POSTUPAK, VISINA I OBEZBEĐENJE SREDSTAVA ZA IZDAVANJE GARANCIJE REPUBLIKE SRBIJE

Član 3.

Republika Srbija preuzima obavezu da kao garant izmiri potraživanja banaka nastala po osnovu odobrenih kredita od strane banaka za finansiranje likvidnosti i obrtnih sredstava za kreditiranje privrede sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih i finansijskih posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2, a u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o garantovanju zaključenim između Republike Srbije, Narodne banke Srbije i banaka u skladu sa ovim zakonom.

Garancija iz stava 1. ovog člana izdaje se u korist banaka.

Garancija iz stava 1. ovog člana izdaje se kao bezuslovna, bez prava na prigovor i naplativa na prvi poziv.

Maksimalni iznos garancije iz stava 1. ovog člana na nivou osiguranog portfolija iznosi 480.000.000 evra (slovima: četiristotineosamdesetmiliona evra i 00/100).

Republika Srbija se obavezuje da će obezbediti u budžetu za odgovarajuću fiskalnu godinu sredstva neophodna za izvršavanje obaveza preuzetih po osnovu garancije iz stava 1. ovog člana.

Po portfoliju svake pojedinačne banke će se izdati pojedinačna garancija (u daljem tekstu: Pojedinačna garancija). Pojedinačnom garancijom smatra se ugovor iz stava 1. ovog člana potpisan sa svakom pojedinačnom bankom, a trenutak potpisivanja ugovora smatra se trenutkom izdavanja Pojedinačne garancije.

Maksimalni dozvoljeni iznos Pojedinačne garancije po bankama po garantnoj šemi iz stava 4. ovog člana se obračunava u bilo kom relevantnom trenutku kao proizvod osiguranog portfolija pojedinačne banke, stope pokrića (80%) i stope maksimalne garancije (30%).

Početak otplate kredita Pojedinačna garancija se sukcesivno i automatski umanjuje srazmerno umanjenju iznosa glavnica obezbeđenog portfolija.

Iznos po Pojedinačnoj garanciji nije obnovljiv.

**Pravo na izdavanje Pojedinačne garancije iz garantne šeme i
ukupan iznos kredita obezbeđenih garancijom Republike Srbije
po garantnoj šemi**

Član 4.

Pravo na izdavanje Pojedinačne garancije iz člana 3. ovog zakona imaju banke za portfolio koji sadrži kredite za koje se u skladu sa članom 7. ovog zakona mogu izdati garancije.

Banke mogu da za realizaciju kredita plasiraju iznos do 2.000.000.000 evra (slovima: dvemilijarde evra i 00/100).

**Lica koja ne mogu biti korisnici kredita obezbeđenog garancijom
iz garantne šeme**

Član 5.

Lica koja ne mogu biti korisnici kredita obezbeđenog garancijom iz garantne šeme su:

1) lica koja su na dan 31. decembar 2019. godine bila u teškoćama i lica koja su u statusu neizmirenja obaveza u smislu propisa Narodne banke Srbije na dan 29. februar 2020. godine;

2) lica koja imaju dospеле a neizmirene obaveze po osnovu poreza u Republici Srbiji;

3) lica u kojima Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave ima učešće u vlasništvu preko 50%;

4) korisnici čija su dugovanja bila u statusu neizmirenja obaveza ili prema kojima je banka preduzela mere restrukturiranja u periodu od 12 meseci pre 29. februara 2020. godine, a u skladu sa definicijom statusa neizmirenja obaveza prema propisima Narodne banke Srbije, odnosno restrukturiranog potraživanja prema propisima Narodne banke Srbije kojima se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banaka;

5) privredna društva nad kojima se sprovodi sporazumno finansijsko restrukturiranje u smislu Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju („Službeni glasnik RS”, broj 89/15), nad kojima se sprovodi postupak u smislu Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS”, br. 104/09, 99/11-dr. zakon, 71/12-US, 83/14, 113/17, 44/18 i 95/18) (prethodni stečajni postupak, bankrotstvo, reorganizacija) i nad kojima se sprovodi postupak prinudne likvidacije u smislu Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, br. 36/11, 99/11, 83/14-dr. zakon, 5/15, 44/18, 95/18 i 91/19);

6) lica koja su već korisnici kredita obezbeđenog garantnom šemom u skladu sa ovim zakonom.

Lica koja mogu biti korisnici kredita obezbeđenog garancijom iz garantne šeme

Član 6.

Korisnik kredita obezbeđenog garancijom iz garantne šeme može biti lice koje ispunjava kriterijume i uslove utvrđene ovim zakonom, i to:

1) lice sa sedištem u Republici Srbiji uključujući i poljoprivredna gazdinstva, koje je registrovano u Agenciji za privredne registre i klasifikovano kao preduzetnik, ili mikro, malo i srednje privredno društvo u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, kao i drugo lice koje nije registrivano u Agenciji za privredne registre, a ima zvanično objavljene finansijske izveštaje i klasifikovano je kao preduzetnik, ili mikro, malo i srednje preduzeće u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;

2) lice kome je u skladu sa kreditnom politikom banke odobren novi ili znavljanje postojećeg kredita za koji Republika Srbija može garantovati banci u skladu sa ovim zakonom.

III. NAMENA I USLOVI KREDITA ZA KOJE SE MOŽE GARANTOVATI U SKLADU SA GARANTNOM ŠEMOM

Krediti za koje Republika Srbija može garantovati

Član 7.

Republika Srbija u skladu sa ovim zakonom može garantovati za kredite za finansiranje likvidnosti i obrtnih sredstava.

Krediti se ne mogu koristiti za refinansiranje i prevremenu otplatu nedospelih rata postojećih kredita u portfoliju banke.

Krediti se ne mogu koristiti za refinansiranje kredita kod drugih banaka.

Uslovi za obezbeđenje kredita u skladu sa garantnom šemom

Član 8.

Republika Srbija može izdati Pojedinačnu garanciju kao sredstvo obezbeđenja za potraživanje banke po ugovoru o kreditu pod sledećim uslovima:

- 1) da je kredit pušten u tečaj najkasnije do 31. jula 2021. godine;
- 2) da je rok otplate kredita do 36 meseci od dana puštanja u tečaj, u koji rok je uračunat i grejs-period od devet do 12 meseci od dana puštanja kredita u tečaj, osim u slučaju primene moratorijuma uvedenog propisima Narodne banke Srbije radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju stabilnosti finansijskog sistema, kada se rok otplate kredita produžava za period trajanja ovog moratorijuma;
- 3) da je kredit odobren u dinarima (RSD) ili evrima (EUR);
- 4) da je način otplate kredita u mesečnim anuitetima;
- 5) da kamatnu stopu određuje banka u skladu sa svojom kreditnom politikom, a u iznosu ne većem od jednomesečne stope BELIBOR uvećane za 2,50% (1M BELIBOR + 2,50 p.p.) za kredite odobrene u dinarima (RSD);
- 6) da kamatnu stopu određuje banka u skladu sa svojom kreditnom politikom, u iznosu ne većem od tromesečne stope EURIBOR uvećane za 3,00% (3M EURIBOR + 3,00 p.p.) za kredite odobrene u evrima (EUR);
- 7) da su kao instrument obezbeđenja kredita dostavljene najmanje menice korisnika i većinskog vlasnika korisnika, gde se pod većinskim vlasništvom podrazumeva direktno vlasništvo jednako ili veće od 25%;

8) da korisnik kredita neće isplaćivati učešće u dobiti (dividende), niti povraćaj pozajmice osnivača u prvih godinu dana nakon zaključenja ugovora o kreditu;

9) da korisnik kredita neće vršiti tokom trajanja grejs-perioda po kreditu prevremenu otplatu postojećih kredita sa istom namenom kod bilo koje druge banke, a koji nisu uključeni u osigurani portfolio.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana ugovor o kreditu mora biti zaključen najkasnije do 30. juna 2021. godine.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana kredit mora biti pušten u tečaj najkasnije do 31. jula 2021. godine.

Rok otplate kredita koji može biti obezbeđen u skladu sa garantnom šemom

Član 9.

Rok otplate kredita je do 36 meseci od dana puštanja kredita u tečaj, u koji je uračunat i grejs-period od devet do 12 meseci od dana puštanja kredita u tečaj, osim u slučaju primene moratorijuma uvedenog propisima Narodne banke Srbije radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju stabilnosti finansijskog sistema, kada se rok otplate kredita produžava za period trajanja ovog moratorijuma.

IV. ALOKACIJA SREDSTAVA GARANTNE ŠEME PO BANKAMA, VRSTAMA I IZNOSIMA KREDITA KOJI MOGU BITI OBEZBEĐENI GARANCIJOM U SKLADU SA GARANTNOM ŠEMOM

Član 10.

Republika Srbija, u skladu sa ovim zakonom, može garantovati za kredite za finansiranje likvidnosti i obrtnih sredstava:

1) za nove kredite, u iznosu ne manjem od 50% od ukupnog iznosa kredita na koji se odnosi garantna šema;

2) za znavljanje kredita kod kojih potraživanja dospevaju u periodu nakon 29. februara 2020. godine, a ne kasnije od 30. juna 2021. godine, u iznosu ne većem od 50% od ukupnog iznosa kredita na koji se odnosi garantna šema.

Alokacija sredstava po bankama se vrši na sledeći način:

1) iznos do 50% od ukupnog iznosa kredita na koji se odnosi garantna šema, do 1.000.000.000 evra (slovima: jednamilijarda evra i 00/100) dodeljuje se ovim zakonom, bankama srazmerno tržišnom učešću banaka (za kredite u segmentu mikro, malih i srednjih privrednih društava i preduzetnika) na dan 29. februar 2020. godine, za koje potrebe su se koristili zvanični podaci Narodne banke Srbije;

2) nakon što banka dostigne 85% iskorišćenosti maksimalnog osiguranog portfolija, banka može konkurisati za povećanje maksimalnog osiguranog portfolija iz preostalog iznosa sredstava iz garantne šeme pod shodnim uslovima za povećanje maksimalnog osiguranog portfolija neograničen broj puta, s tim da svaki pojedinačni zahtev ne može biti manji od 5.000.000,00 evra (slovima: petmiliona evra i 00/100), niti veći od 25.000.000,00 evra (slovima: dvadesetpetmiliona evra i 00/100).

Iznos Pojedinačne garancije iz stava 2. tačka 1) ovog člana definiše se ugovorom iz člana 12. ovog zakona.

Aneksom ugovora iz člana 12. ovog zakona definišaće se konačni iznos svake Pojedinačne garancije, u skladu sa stavom 2. tačka 2) ovog člana.

Uslov za zaključivanje aneksa ugovora iz stava 4. ovog člana je da banka dostavi Ministarstvu finansija izveštaj o ukupnom iznosu osiguranog portfolija najkasnije do 15. jula 2021. godine.

V. POSTUPAK UKLJUČIVANJA I ISKLJUČIVANJA U OSIGURANI PORTFOLIO

Član 11.

Postupak uključivanja i isključivanja u osigurani portfolio bliže se uređuju ugovorom o garantovanju koji u skladu sa ovim zakonom zaključuju Republika Srbija, Narodna banka Srbije i banke.

VI. UGOVOR O IZDAVANJU POJEDINAČNE GARANCIJE

Član 12.

Republika Srbija, Narodna banka Srbije i banke zaključuju u skladu sa ovim zakonom, pojedinačni ugovor o garanciji Republike Srbije za kreditiranje privrede sa ciljem ublažavanja negativnih posledica usled pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2, odnosno aneks ugovora za kredite alociranih u skladu sa članom 10. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

U ime Republike Srbije ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje Vlada.

Ugovor iz stava 1. ovog člana naročito sadrži bliže preciziranje: uslova pod kojima krediti mogu biti obezbeđeni garancijom u skladu sa garantnom šemom utvrđenom ovim zakonom u pogledu kriterijuma podobnosti korisnika i kriterijuma podobnosti kredita; postupka odobravanja i ugovaranja kredita koji mogu biti obezbeđeni garancijom u skladu sa garantnom šemom utvrđenom ovim zakonom; mehanizama za povećanje, odnosno smanjenje osiguranog portfolija; mehanizama uključivanja i isključivanja kredita iz osiguranog portfolija; roka izdavanja garancije u korist banke; uslova i postupka za podnošenje zahteva za plaćanje po garanciji izdatoj od strane Republike Srbije u skladu sa ovim zakonom; roka važenja garancije; izveštavanja; naplate, kao i druga pitanja od značaja.

Zaključenjem ugovora, odnosno aneksa ugovora iz stava 1. ovog člana smatra se da je Republika Srbija izdala Pojedinačnu garanciju.

Aneks pojedinačnog ugovora iz stava 1. ovog člana, Republika Srbija će, po dobijanju kompletne dokumentacije zaključiti najkasnije do 31. jula 2021. godine.

Narodna banka Srbije nije garant i ne može imati nikakvih obaveza po osnovu potraživanja banaka u skladu sa ovim zakonom i ugovorom o garanciji iz stava 1. ovog člana.

VII. KONTROLA REALIZACIJE

Izveštaji koje podnosi banka

Član 13.

Banka je dužna da izveštava Ministarstvo finansija i Narodnu banku Srbije o realizaciji garantne šeme iz ovog zakona.

Ministarstvo finansija razmenjuje podatke sa Narodnom bankom Srbije o kontroli realizacije ovog zakona.

Bliži sadržaj i rokovi za podnošenje izveštaja iz stava 1. ovog člana uređuju se ugovorom iz člana 12. ovog zakona.

Kontrolu realizacije ovog zakona vrši Ministarstvo finansija, uz stručno-tehničku podršku Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije a.d. Užice.

VIII. NADZOR

Nadzor nad primenom

Član 14.

Nadzor nad primenom odredaba ovog zakona vrši Ministarstvo finansija.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

Na ugovore o izdavanju pojedinačne garancije sa pripadajućim aneksima, zaključene u skladu sa Uredbom o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, br. 57/20, 62/20-dr. propis i 65/20-dr. propis) do dana stupanja na snagu ovog zakona, primenjuju se odredbe ovog zakona.

Na ugovore o kreditu obezbeđene garancijom Republike Srbije u skladu sa garantnom šemom definisanom Uredbom o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, br. 57/20, 62/20-dr. propis i 65/20-dr. propi), koji su zaključeni do dana stupanja na snagu ovog zakona, primenjuju se odredbe ovog zakona.

Prestanak važenja ranijeg propisa

Član 16.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Uredba o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, br. 57/20, 62/20-dr. propis i 65/20-dr. propis).

Stupanje na snagu

Član 17.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.